

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

28 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir

Judecători – Cobzac Elena, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie și Boico Victor,

judecând fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către acuzatorul de stat, procuror în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulietta, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 noiembrie 2018, în cauza penală privind-o pe

Balica Ecaterina xxxxx născută la data de xxxxx, domiciliată în satul xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 14.08.2017 - 14.09.2018;

2. Instanța de apel: 16.10.2018 - 21.11.2018;

3. Instanța de recurs: 05.06.2019- 28.11.2019.

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași din 14 septembrie 2018 Balica Ecaterina a fost recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 157 Codul penal fiindu-i numită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 1 (unu) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar pentru femei de tip deschis.

În temeiul art. 90 alin. (1) Codul penal, executarea pedepsei cu închisoare a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 1 (unu) ani.

S-a încasat din contul lui Balica Ecaterinei, în beneficiul statului suma de 448 (patru sute patruzeci și opt) lei cu titlu de cheltuieli pentru efectuarea expertizei judiciare.

1.2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Balica Ecaterina la 16 aprilie 2017, aproximativ la ora 22:00, fiind în stare de ebrietate alcoolică, aflându-se în stradă, în fața porții domiciliului său, situat în xxxxx, a inițiat un conflict cu minorul Berechelea Ian, cu care se afla în relații ostile la acel moment și, urmărind scopul vătămării integrității corporale, în mod intenționat i-a aplicat ultimului multiple lovituri cu palmele peste diferite regiuni ale corpului, astfel cauzându-i-i dureri fizice, în urma cărora Berechelea Ian brusc a căzut jos la pământ și, Balica Ecaterina din imprudentă, ca urmare a acțiunilor sale ilegale față de ultimul, concomitent s-a împiedicat și nementinându-și echilibrul din cauza constituției sale fizice masive, a căzut peste corpul minorului Berechelea Ian care, în consecință a suportat refractura treimii medii a diafizei osului femural stâng,

leziune care, potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 101D din 28.07.2017 se califică ca vătămare corporală gravă periculoasă pentru viață.

Astfel, Balica Ecaterina prin acțiunile sale a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 157 Cod penal, - vătămarea gravă a integrității corporale și a sănătății cauzată din imprudență.

2. Sentința menționată a fost atacată *cu apel*, de către avocatul Tetelea Maria în numele inculpatei Balica Ecaterina și de către partea vătămată Berechelea Ian.

2.1. Avocatul în apelul său a solicitat, în temeiul art.415 alin.(2) Cod de procedură penală, casarea totală a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie dispusă achitarea inculpatei.

În susținerea apelului declarat avocatul a indicat că, potrivit art.6 § 1 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, care prevede dreptul la un proces echitabil, conform căruia orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

Vinovăția persoanei în săvârșirea faptei se consideră dovedită numai în cazul când instanța de judecată, călăuzindu-se de principiul prezumției nevinovăției, cercetând nemijlocit toate probele prezentate, iar îndoielile, care nu pot fi înlăturate, fiind interpretate în favoarea inculpatului și în limita unei proceduri legale.

Astfel, în sensul art.52 Cod penal, „se consideră componentă a infracțiuni totalitatea semnelor obiective și subiective, stabilite de legea penală, ce califică o faptă prejudiciabilă drept infracțiune concretă”. Potrivit art. 113 Cod penal, calificarea oficială a infracțiuni se efectuează la toate etapele procedurii penale de către persoanele care efectuează urmărirea penală și de către judecători, iar noțiunea de calificare a infracțiunii cuprinde determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală.

Potrivit art.14 alin.(1), 15, 113 alin.(1) Cod penal, infracțiunea este o faptă (acțiune sau inacțiune) prejudiciabilă, prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție și pasibilă de pedeapsă penală. Gradul prejudiciabil al infracțiunii se determină conform semnelor ce caracterizează elementele infracțiunii: obiectul, latura obiectivă, subiectul și latura subiectivă.

Se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală.

Articolul 389 alin.(1) Cod de procedură penală prevede că sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată.

Conform art.8 alin 3 CPP, toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, se interpretează în favoarea inculpatului.

Prin urmare, în cauza dată n-au fost prezentate probe ce ar confirma vinovăția inculpatei și în atare situație cu certitudine se constată, că prin ansamblul de probe cercetate verificate nu se confirmă vinovăția clienței sale și aceasta urmează să fie achitată.

Astfel, instanța nu a combătut declarațiile tuturor participanților la această cauză penală, depuse în cadrul urmăririi penale, cu cele depuse în cadrul ședinței de judecată a instanței de fond, care este o procedură necesară în cazul dat.

Instanța nu a luat în considerație declarațiile date împotriva lui Balica Ecaterina și anume că toți martorii acuzării sunt rudele părții vătămate.

În circumstanțele expuse mai sus pe caz se stabilește o chestiune de apreciere faptică și juridică a cazului, eroare care poate fi înlăturată în instanța de apel.

2.2 Partea vătămată Berechelea Ian a solicitat încetarea procesului penal pornit în privința lui Balica Ecaterina, deoarece își retrace plângerea.

În motivarea apelului partea vătămată Berechelea Ian a invocat că de fapt nici nu au depus plângere la poliție, nici el, nici reprezentantul său legal.

Judecătorul Bolocan Elena arbitrar a respins cererea sa de retragere a plângerii, ținând cont de prevederile art.275 Cod de procedură penală, care prevede încetarea procesului în cazul în care nu a fost depusă plângere de partea vătămată. Iar prevederile art.276 Cod de procedură penală indică în baza căror infracțiuni se pornește urmărirea penală doar în baza plângerii părții vătămate, printre acestea regăsindu-se și infracțiunea prevăzută de art.157 Cod penal.

Berechelea Ian a depus repetat cerere de retragere a plângerii la 22 mai 2018 și 14 iunie 2018, însă judecătorul nejustificat a respins cererile sale și ilegal a condamnat-o pe Balica Ecaterina.

Subsecvent, partea vătămată Berechelea Ian, solicită încetarea procesului penal intentat în privința Ecaterinei Balica în baza art.157 Cod penal, deoarece își retrace plângerea.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 noiembrie 2018 au fost admise apelurile declarate de către avocatul Tetelea Maria în interesele inculpatei Balica Ecaterina și a părții vătămate Berechelea Ian, casată total sentința Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași din 14 septembrie 2018 și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care procesul penal pornit în privința lui Balica Ecaterina pe art.157 Cod penal a fost încetat, în legătură cu retragerea plângerii depuse de către partea vătămată Berechelea Ian.

3.1 În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a constatat că, la materialele cauzei penale se regăsesc mai multe cereri ale părții vătămate Berechelea Ian cu solicitări de încetare a procesului penal pornit în privința lui Balica Ecaterinei în baza art.157 Cod penal, din motivul că acesta își retrace plângerea.

Astfel, instanța de apel a reținut ca fiind corecte constatările primei instanțe privind prezența plângerii la materialele cauzei penale (f.d.7-V.I) și corespunde prevederilor art. 263 alin.(1), (3), (7) Cod de procedură penală, însă încheierea de respingere a solicitării părții vătămate de retragere a plângerii și încetare a procesului penal contravine prevederilor art. 275 pct.6 Cod de procedură penală

care stipulează că urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată și va fi încetată în cazurile în care lipsește plângerea victimei în cazurile în care urmărirea penală începe, conform art. 276, numai în baza plângerii acesteia sau plângerea prealabilă a fost retrasă.

Subsecvent, prima instanță pretinde că ar fi stabilit cu certitudine vinovăția Ecaterinei Balica, dar aceasta urma să înceteze procesul penal pornit în privința Ecaterinei Balica în baza art. 157 Cod penal, deoarece partea vătămată Berechelea Ian deja este major și acesta este în drept să-și retragă plângerea, urmând a fi emisă o sentință de încetare.

Colegiul penal a constatat că motivele invocate de apărare privind achitarea persoanei nu sunt aplicabile din punct de vedere al prezenței erorii de drept și în privința acestora nu se va expune pe larg, deoarece în situația dată întregul sistem de probe este lovit de nulitate, ținând cont de faptul că, procesul penal a fost derulat în continuare după retragerea plângerii de către partea vătămată Berechelea Ian cu derogări de la normele procesual-penale, procesul urmând a fi încetat.

În privința argumentelor apărării privind neexpunerea instanței asupra tuturor solicitărilor apărării și motivelor de achitare, Colegiul penal a reiterat practica CEDO (cazul Ruiz Torja vs. Spania, 09.12.1994), unde Curtea menționează că, instanțele judecătorești naționale trebuie să-și motiveze deciziile în temeiul articolului 6 § 1 al Convenției. Totuși, instanțele judecătorești nu sunt obligate să ofere răspuns detaliat la fiecare argument și extinderea la care se aplică această obligație de a prezenta motive poate să varieze în dependență de caracterul deciziei.

4. Decizia instanței de apel a fost atacată, cu *recurs ordinar* de către acuzatorul de stat, procuror în procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta, care indicând temeiul art.427 alin.1) pct.5), 6) Cod de procedură penală, a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei cu menținerea sentinței în vigoare.

4.1 În motivarea cerințelor sale procurorul a indicat că, sunt pripite constatările colegiului penal precum că, încheierea instanței de fond de respingere a solicitării părții vătămate de retragere a plângerii contravine prevederilor art.275 pct.(6) Cod de procedură penală, or instanța de fond just a constatat că retragerea plângerii de către Berechelea Ian, care deși la etapa examinării cauzei în fond, a împlinit vârsta majoratului și putea decide personal asupra necesității retragerii plângerii, a fost condiționată de faptul că partea vătămată nu era de acord cu încadrarea juridică a acțiunilor lui Balica Ecaterina, invocând că fapta infracțională imputată inculpatei a fost săvârșită în complicitate cu alte persoane, care nu se regăsesc în actul de învinuire.

Deși la cazul din speță se constată că partea vătămată Berechelea Ian, la etapa respectivă avea capacitate de exercițiu și putea personal să-și retragă plângerea, totuși această decizie este viciată nefiind exprimată liber, respectiv nu poate produce un efect juridic, devreme ce este condiționată de dezacordul acestuia cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatei Balica Ecaterina.

Mai mult, partea vătămată Berechelea Ian, declanșând procedura de apel, ulterior a depus prin corespondență o cerere prin care solicită examinarea apelului în absența sa, iar instanța de apel fără a verifica dacă nemijlocit titularul cererii de

apel și-a exprimat acordul personal de-a examina apelul în lipsa sa, a purces la examinarea în fond a apelurilor.

5. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul lărgit consideră că acesta urmează a fi respins, din următoarele considerente.

În conformitate cu art.424 Cod de procedură penală, instanța de recurs judecă recursul numai cu privire la persoana la care se referă declarația de recurs și numai în raport cu calitatea pe care aceasta o are în proces.

Instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art.427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art.435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța respinge recursul ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, adoptând soluția respectivă în cazul în care se constată că recursul nu a fost declarat cu respectarea condițiilor legale (este tardiv sau inadmisibil) ori nu este întemeiat legal (este nefondat).

Recursul este nefondat atunci când hotărârea atacată este legală, întemeiată și motivată.

5.1 Recurentul în recursul declarat, indică temei de casare a hotărârii instanței de apel, prevederile art.427 alin.(1) pct.5) Cod de procedură penală potrivit căruia cauza a fost judecată în primă instanța sau în apel fără citarea legală a unei părți sau care, legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub acest aspect, Colegiul penal reține că temeiul și motivele invocate de recurent în susținerea acestuia nu s-au confirmat în urma cercetării materialelor cauzei, argumentând în acest context următoarele.

Potrivit art.323 al.3 Cod de procedură penală „În caz de neprezentare motivată a părții vătămate, instanța, consultând opiniile părților, decide judecarea cauzei sau amânarea ei în funcție de faptul dacă cauza poate fi judecată în lipsa părții vătămate fără a-i leza drepturile și interesele”.

Potrivit materialelor dosarului și anume citației, de la f.d.158-159 vol.II, se atestă citarea tuturor participanților la proces inclusiv și a părții vătămate, Berechelea Ian, la care acuzarea face trimitere, iar potrivit cererii din 02.11.2018 de la f.d.162 Vol.II, acesta a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa.

Prin urmare, examinarea cauzei în instanța de apel s-a petrecut în strictă conformitate cu prevederile legii și derogări de la acestea nu se constată, neaducându-se atingere drepturilor și libertăților procesuale ale părților. Or, partea vătămată fiind legal citată, și-a exprimat dorința de a nu se prezenta în ședința de judecată a instanței de apel, informând despre acest fapt instanța.

Astfel, argumentele procurorului privind examinarea cauzei în lipsa inculpatului sunt irelevante și nu pot fi reținute pentru casarea deciziei care este

legală și întemeiată. Or, partea vătămată, în motivarea cererii de apel, nu a invocat încălcarea dreptului său la un proces echitabil și anume examinarea cauzei în lipsa sa, fiind de acord cu soluția instanței de apel.

Totodată, soluția instanței de apel privind încetarea procesului în legătură cu retragerea plângerii depuse de către partea vătămată Berechelea Ian este una motivată, iar argumentele din recurs nu pot fi reținute, instanța de apel expunându-se detaliat în motivarea soluției adoptate (f.d.184-186, vol.II).

Astfel, în scopul evitării repetării inutile a alegațiilor instanțelor ierarhic inferioare, Colegiul penal lărgit își însușește argumentele enumerate în hotărârile contestate, fapt ce este în deplină concordanță cu jurisprudența și practica Curții Europene pentru Drepturile Omului, care în cauza *Albert vs România din 16.02.2010*, a statuat în pct. 37 că art. 6§1 CtEDO, deși obligă instanțele să-și motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument, și extinderea la care se aplică această obligație de a prezenta motive poate să varieze în dependență de caracterul deciziei.

5.2 Referitor la temeiul de recurs invocat de recurent prin prisma pct.6) alin. (1) art.427 Cod de procedură penală potrivit căruia instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, Colegiul penal constată că, acesta nu și-a găsit confirmare la examinarea recursului declarat, dat fiind faptul că, instanța de apel la examinarea cauzei a respectat prevederile art.414 alin.1), 5), 417 alin.8) Cod de procedură penală, hotărârea cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată. Instanța de apel s-a pronunțat asupra tuturor motivelor relevante invocate în apel motivarea soluției corespunde dispozitivului hotărârii atacate, dispozitivul fiind expus clar și instanța de apel nu a admis nici o eroare gravă de fapt.

Colegiul penal constată că argumentele din recursul declarat de către acuzatorul de stat, procuror în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulietta sunt neîntemeiate, iar motivele aduse în susținerea temeiurilor invocate nu pot fi reținute, hotărârile corespunzând tuturor prevederilor legii de procedură penală, fiind legale și întemeiate.

La judecarea respectivei cauze, instanța de recurs, consideră că, motivele la care s-a referit recurentul nu sunt aplicabile din punct de vedere al erorilor de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării hotărârii judecătorești.

Față de cele ce preced, Colegiul penal atestă că, instanța de apel la judecarea cauzei în ordine de apel nu a comis erori de drept, care ar impune casarea deciziei adoptate, iar recursul ordinar declarat de acuzatorul de stat, urmează a fi respins ca inadmisibil.

6. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către acuzatorul de stat, procuror în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 noiembrie 2018, în cauza penală privind-o pe **Balica Ecaterina xxxxx**, cu menținerea deciziei atacate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată integral la data de **27 decembrie 2019**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Cobzac Elena

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Boico Victor